

Velkommen til grunnkurs dekontaminering

21.11.2024

Program

09.00–09.20: Introduksjon til dekontaminering og lovverk.

09.20–09.50: Grunnleggende mikrobiologi.

09.50–10.00: Pause

10.00–10.30: Manuell rengjøring og desinfeksjon av medisinsk utstyr.

10.30–11.00: Maskinell rengjøring og desinfeksjon.

11.00–11.30: Bruk av beskyttelsesutstyr ved dekontaminering.

11.30–12.30: Lunsjpause

12.30–13.00: Klargjøring til sterilisering, pakking og oppbevaring.

13.00–13.30: Sterilisering av medisinsk utstyr, vandampsterilisator (autoklav) og tørrsterilisator.

13.30–13.40: Pause

13.40–14.30: Kontroll av sterilisator og steriliseringsprosessen.

14.30–14.50: Transport og holdbarhet.

14.50–15.00: Spørsmål og diskusjon.

- Foredraget på nettsiden

<https://www.oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/oslo-sykehuservice/avdeling-for-smittevern/seksjon-for-dekontaminering/kurs-og-konferanser/>

- Questback

Hva kommer du til å høre om på kurset?

- Rengjøring
- Desinfeksjon
- Sterilisering

• Validering

- Monitorering
- Periodiske kontroller

- Kjemiske prosesser
- Fysiske prosesser

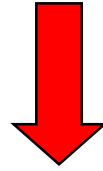
- Manuelle prosesser
- Maskinelle prosesser

Medisinsk utstyr

- Rent
- Desinfisert
- Sterilt

Kontaminert

DEKONTAMINERING

Behandling med rengjøring, desinfeksjon og evt. sterilisering

for å gjøre et medisinsk utstyr fritt for forurensning og trygt å bruke

1. Fjerning av urenheter
2. Drap av mikrober

Renhetskrav til medisinsk utstyr

Kritisk utstyr Høy risiko	Utstyr som kommer i kontakt med blodbanen, sentralt nerve- og vaskulærsystem og sterilt vev. → Sterilt	Invasivt utstyr/kirurgiske instrumenter: saks, pinsetter; dentalt utstyr, oftalmologisk og urologisk utstyr, dialyseutstyr
Semi-kritisk utstyr Middels risiko	Utstyr som kommer i kontakt med slimhinner (luftveiene, mage-tarm-kanal/urinveine) uten å penetrere disse. → Desinfisert, helst sterilisert	Trakealtuber, otoskop, anestesi-utstyr, gastroskop, spekel, amalgamkondensator, kinnbøyle
Ikke-kritisk utstyr Lav risiko	Utstyr som kommer i kontakt med hel, frisk hud → Rengjort, helst desinfisert	Blodtrykksmansjetter, stetoskop, pulsoksimeter, datamaskin

Dr. Earle H. Spaulding

Jod-jodkalium

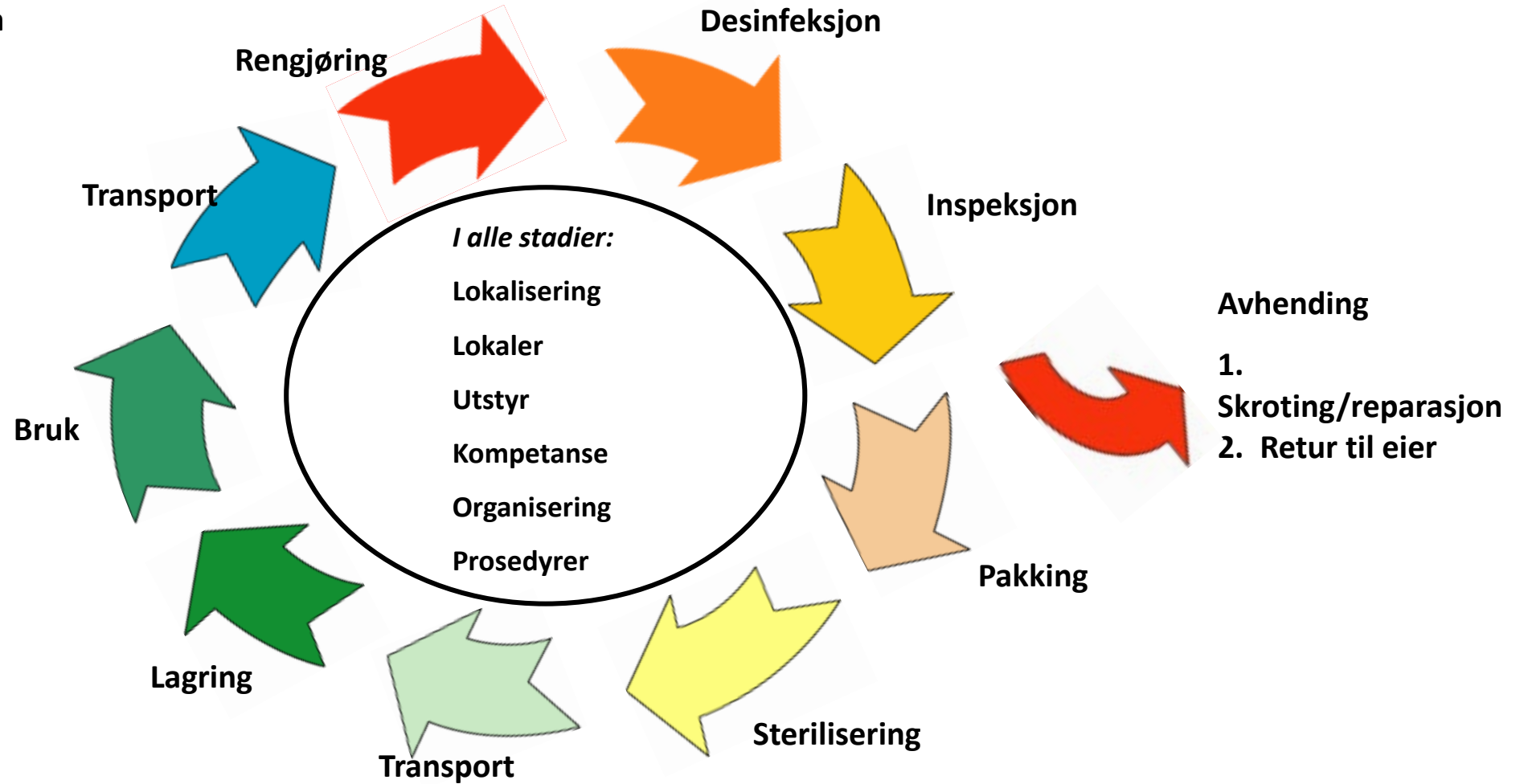
Bilder: Egil Lingaas OUS

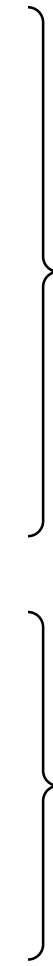
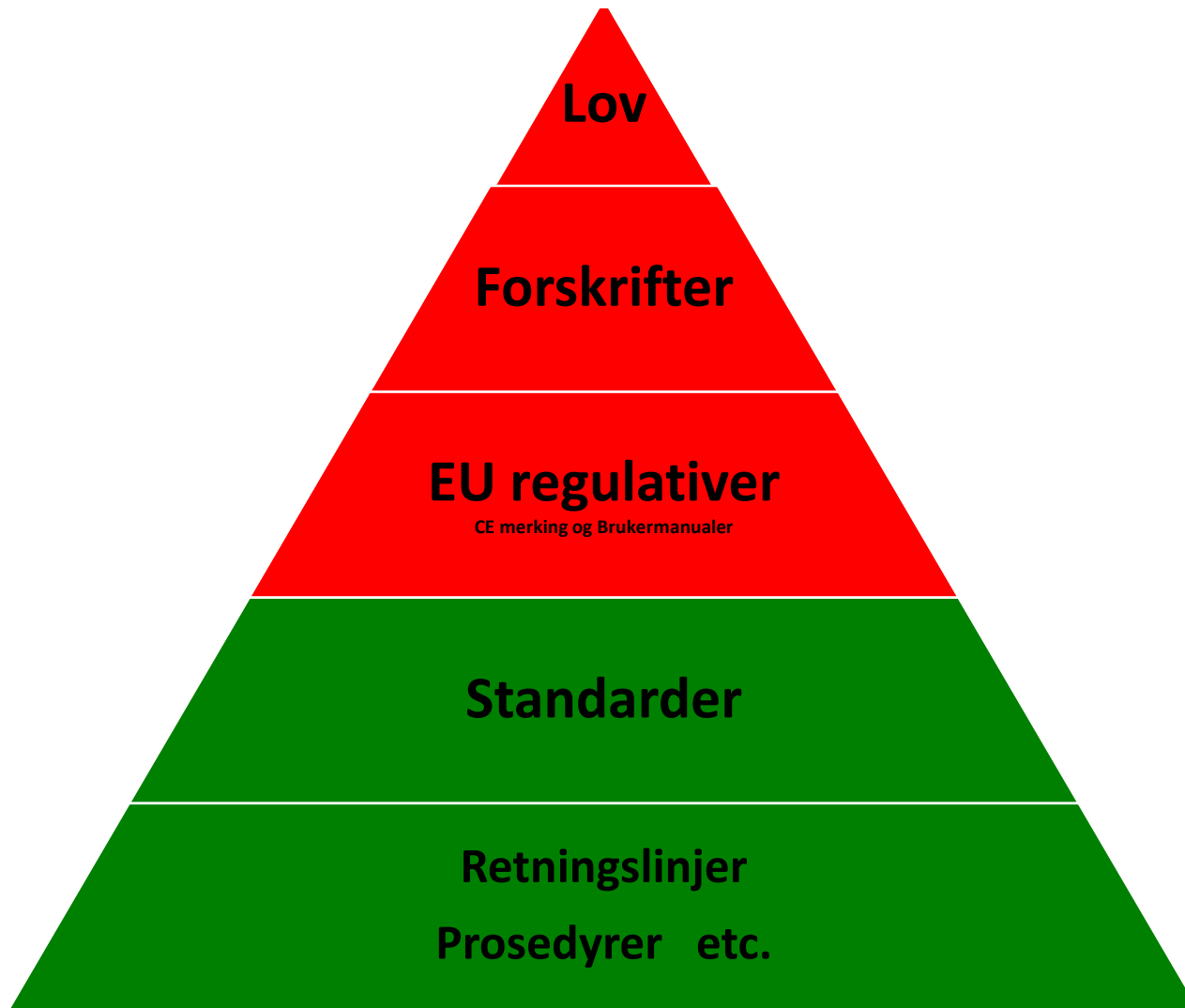

DEKONTAMINERING

Anskaffelse:

- 1. Kjøp
- 2. Lån

Bindende

Anbefalinger

**Faglig
standard**

Lover og Forskrifter

- *Lov om medisinsk utstyr.*
- *Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)*
- *Arbeidsmiljøloven*
- *Smittevernloven*
- *Spesialisthelsetjenesteloven*
- *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)*
- *Lov om legemidler*
- *Tannhelsetjenesteloven*

- *Forskrift om medisinsk utstyr*
- *Forskrift om bruk av medisinsk utstyr*
- *Forskrifter om kjemiske desinfeksjonsmidler til teknisk bruk i helse- og sykepleie.*
- *Forskrift om ledelse og kvalitetssikring i helse og omsorgstjenesten.*
- *Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten*

Lov om helsepersonell

§ 4 Forsvarlighet

- Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til **faglig forsvarlighet** og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellets kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen forøvrig

Direktiv 93/42/EEC for Medisinsk utstyr erstattet av

- **Ny norsk Lov om medisinsk utstyr**
26.05.2021

Forskrift om medisinsk utstyr

Forskrift om bruk av medisinsk utstyr

Fra og med 26. mai har **lov om medisinsk utstyr** trådt i kraft i Norge. Bakgrunnen for den nye loven er et nytt EU-regelverk som har vært på trappene i flere år og innebærer den største omleggingen av regler innen feltet siden 90-tallet.

– Det nye regelverket er en milepel for medisinsk utstyr og gjenspeiler den teknologiske og vitenskapelige fremgangen som har vært på området de siste 20-30 årene, uttaler Audun Hågå, direktør i Legemiddelverket i en pressemelding.

Medisinsk utstyr er en vid kategori og inkluderer alt fra kontaktliser til pacemakere

EU regulativer

Artikkel 2 Definisjoner

Følgende produkter skal også anses som medisinsk utstyr:

- Produkter **som særlig er beregnet på rengjøring, desinfisering eller sterilisering** av utstyr nevnt i artikkel 1 nr. 4, samt de som er nevnt i første ledd i dette nummer,

Official Journal
of the European Union

L 117

English edition

Legislation

Volume 60
5 May 2017

Contents

1 Legislative acts

REGULATIONS

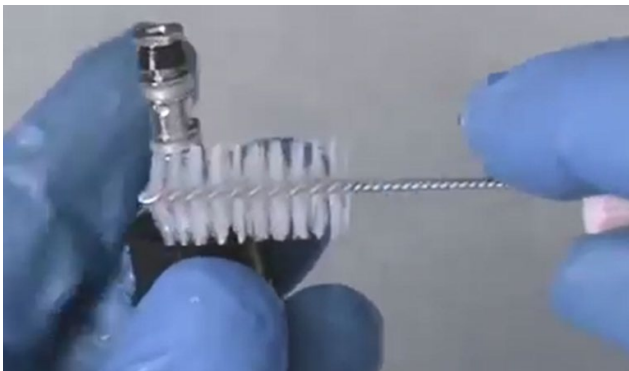
- * Regulation (EU) 2017/745 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2017 on medical devices, amending Directive 2001/83/EC, Regulation (EC) No 178/2002 and Regulation (EC) No 1223/2009 and repealing Council Directives 90/385/EEC and 93/42/EEC (*) 1
- * Regulation (EU) 2017/746 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2017 on in vitro diagnostic medical devices and repealing Directive 98/79/EC and Commission Decision 2010/227/EU (*) 176

(*) Text with EEA relevance.

EN

Acts whose titles are printed in light type are those relating to day-to-day management of agricultural matters, and are generally valid for a limited period.
The titles of all other acts are printed in bold type and preceded by an asterisk.

Maskiner og utstyr som defineres som medisinsk utstyr skal være CE merket

LMV: Ifølge Forordning (EU) 2017/745 (MDR), Vedlegg I, punkt 23.2, bokstav q, skal merkingen inneholde informasjon om at utstyret er medisinsk utstyr. Dette kan for eksempel gjøres ved bruk av «MD»-symbolet (harmonisert symbol 5.7.7 fra EN ISO 15223-1:2021), men det er ikke obligatorisk å benytte symbolet. Harmoniserte symboler kan brukes for å unngå oversettelse til mange språk. Vær oppmerksom på at kravet om at merkingen skal inneholde informasjon om at utstyret er medisinsk utstyr er nytt i MDR. **For medisinsk utstyr på overgangsordning vil denne informasjonen ofte mangle fordi utstyret skal oppfylle det tidligere direktivet. På sikt vil imidlertid kravet gjelde alt medisinsk utstyr.**

Fra: Medisinsk utstyr <medisinsk.utstyr@legemiddelverket.no> Sendt: 15. februar 2023 08:58

Forskrift om medisinsk utstyr - Opplysninger fra produsenten

13.6 Bruksanvisning

h) Dersom utstyret er beregnet på **gjennbruk** skal det være **opplysninger om hvilke metoder som bør benyttes** for at gjennbruk kan finne sted, herunder:

- **rengjøring**
- **desinfisering**
- **pakking**
- **steriliseringsmetode** dersom utstyret skal steriliseres på ny,
- **samt eventuelle begrensninger** med hensyn til hvor mange ganger utstyret kan gjenbrukes

[Forside](#) → [Nyheter](#) → [Forbud mot reprosessering av medisinsk engangsutstyr fra 1. januar 2022](#)

Forbud mot reprosessering av medisinsk engangsutstyr fra 1. januar 2022

Med innføringen av forordning (EU) 2017/745 (MDR) er reprosessering av medisinsk engangsutstyr forbudt fra og med 1. januar 2022.

Publisert: 04.01.2022

Egenprodusert medisinsk utstyr.

En helseinstitusjon kan tilvirke medisinsk utstyr for intern bruk under det såkalte in-house-unntaket i MDR. Formålet med unntaket er å gi helseinstitusjoner mulighet til framstille utstyr for å dekke behov som ikke kan oppfylles med utstyr som er på markedet. Det er **brukeravdelingen** som formelt er ansvarlig for egenproduksjonen og som må sikre at produktet **anvendes på en trygg og sikker måte.**

22.4.2021

EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende

Nr. 30/385

VEDLEGG I

GENERELLE KRAV TIL SIKKERHET OG YTELSE

KAPITTEL I

GENERELLE KRAV

- 11.4. Utstyr som leveres sterilt, skal designes, framstilles og emballeres i samsvar med egnede framgangsmåter for å sikre at det er sterilt når det bringes i omsetning, og at det, med mindre emballasjen som skal opprettholde steriliteten, er skadet, forblir sterilt under transport- og oppbevaringsforholdene angitt av produsenten fram til emballasjen åpnes på stedet der utstyret skal brukes. Det skal sikres at det for sluttbrukeren tydelig framgår at emballasjen ikke er brutt.
- 11.5. Utstyr som er merket som sterilt, skal behandles, framstilles, emballeres og steriliseres ved hjelp av egnede validerte metoder.

Låneinstrumenter «På lånt tid» Linda Ashurst Nasjonal kompetansetjeneste for dekontaminering

Låneutstyr – en utfordring

Brukermanual

«Master-dokument»

for hvordan
dekontamineringen
skal utføres

Har enheten forutsetninger for å følge vedlagt brukanvisning?

Rengjøring

Desinfeksjon

Sterilisering

Inspeksjon

FORRENGJØRING (MÅ UTFØRES UMIDDELBART ETTER BRUK)

- Koble enheten fra systemet.
- Monter og lås det varnerte lokket.

LÅS LOKK

- Fjern eventuelle overtrekk og nållårene.
- Fjern gel eller biologisk materiale med en klut/svamp fuktet med rengjøringsmiddel*.

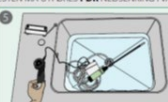
- Ved transport skal den allerede rengjorte enheten festes i et egnet, lukket brett.

LEKKASJETESTING ⚠️ LEKKASJETESTEN MÅ UTFØRES FØR NEDSENKING I VANN ⚠️ LEKKASJETESTEN MÅ UTFØRES MELLOM HVER BRUK

- Kontroller hele enheten for å se om den er skadet.
- Hvis den ikke er skadet, monter du lekkasjetestlokket på transducerkontakten og tar av det varnerte lokket.
- Pump langsomt for å øke trykket til 150 mm Hg, og observer deretter trykket i 45 sekunder.

- Det varnerte lokket må holdes tørt.
- Hvis trykket ikke er stabilt, må enheten IKKE senkes ned i vann. Hvis trykket er stabilt, senker du hele enheten ned i vannbad.
- Se etter bobler.
- MERK:** Et tegn på lekkasje er en konstant, jevn strøm av bobler som slipper ut.

- Ta hele enheten ut av vannbadet og tørk den med en myk, lofri klut.

- Slipp ut trykket og ta av lekkasjetestlokket. Monter det varnerte lokket igjen og lås det på plass.

LÅS LOKK

GRUNDIG RENGJØRING

- Fyll kummen med en rengjøringsløsning* i henhold til instruksjonene fra produsenten av rengjøringsløsningen.
- Kontroller at det varnerte lokket er festet og låst, og senk hele enheten ned i rengjøringsløsningen.

- Bruk en myk børste/svamp til å rengjøre hele enheten (inkludert eventuelle kummen).
- La enheten ligge nedrekket så lenge som angitt i instruksjonene fra produsenten av rengjøringsmiddelet.

- Kontroller om enheten er helt ren. Genta om nødvendig trinn 8 og 9.
- Sjått enheten i henhold til instruksjonene fra produsenten av rengjøringsmiddelet.

- Tørk hele enheten med en myk, lofri klut. La den lufttarke eller bruk et tørkeskap.

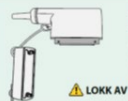
MÅ IKKE OVERSTIGE 60 °C (140 °F)

AUTOMATISERT STERILISERING Se den nyeste brukanvisningen for vedlikehold og rengjøring for en fullstendig liste over desinfeksjonsmetoder og automatiserte steriliseringsmetoder.

KJEMISK STERILISERING MED GASS
Ved gjennomføring av de følgende metodene må det varnerte lokket være AV, ellers vil enheten bli skadet. Følg produsentens instruksjoner for den valgte metoden*.

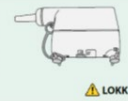
METODE	SYKLUS
STERRAD 100S	Kort syklus (USA; kun én syklus)
STERRAD 200	Kort syklus
STERRAD NX / 1000X	Standard syklus
STERIS V-PRO max	Syklus uten lumen / fleksibel syklus
STERIS V-PRO 1	Syklus uten lumen
STERIS V-PRO Plus	
STERIS V-PRO 60	

LOKK AV

KJEMISK STERILISERING MED KJEMISK VÆSK
Ved gjennomføring av de følgende metodene må det varnerte lokket være PÅ, ellers vil enheten bli skadet. Følg produsentens instruksjoner for den valgte metoden*.

METODE
STERIS SYSTEM 1
STERIS SYSTEM 1E
STERIS SYSTEM 1 PLUS
STERIS SYSTEM 1 EXPRESS

LOKK PÅ

*Bruk BK-godkjente produkter og metoder. Følg produsentens instruksjoner for det valgte produktet / den valgte metoden. Denne veiledningen gir en oversikt over tinnene som må utføres for å sikre riktig gjenbehandling av spesifikke BK Medical-transduser. Se alltid brukanvisningen for vedlikehold og rengjøring på www.bkmedical.com for detaljert informasjon om gjenbehandling og oversikt over BK-godkjente produkter og metoder.

Leverer maskinene det du ønsker?

Sterilisatorkontroller

Anskaffelse: IQ OQ PQ

Daglig:

- B&D test
- Prosessindikatorer / PCD
- Prosessutskrift
- Sjekkpunkter for frigjøring av gods

Periodisk:

- Lekkasjetest
- Biologiske indikatorer

Årlig - Teknisk service og vedlikehold

Årlig – revalidering

VD-kontroller

Anskaffelse: IQ OQ PQ

Daglig:

- Sjekk av VD renhet, siler og vaskearmar etc.
- Kontroll av last
- Prosessutskrift
- Såpenivå

Periodisk:

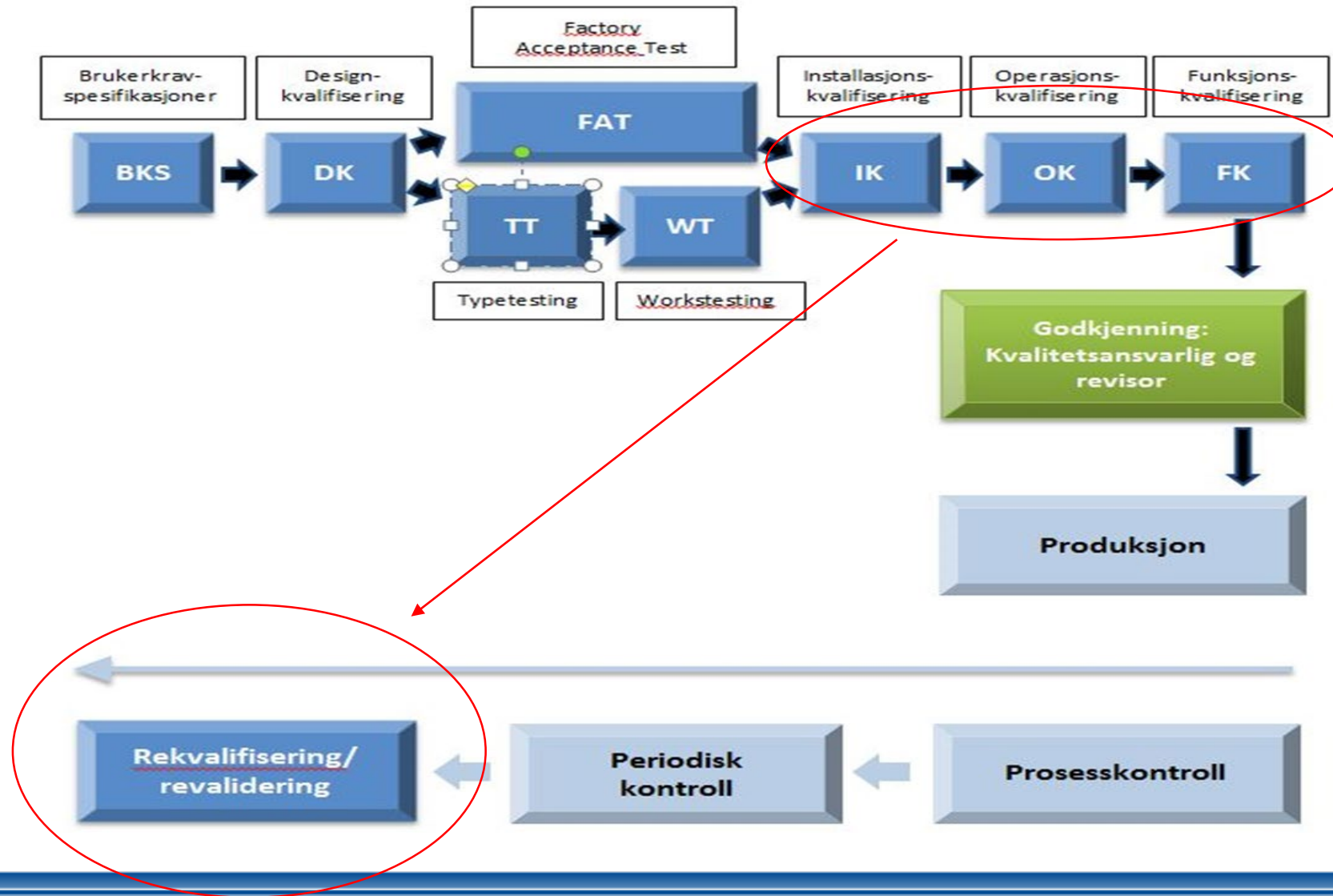
- Vasketester
- Proteinresttesting

Årlig - Teknisk service og vedlikehold

Årlig – revalidering

Validering starter ved anskaffelse

Tester	Referanse	Bestått
OQ / Operasjonskvalifisering:		
Luftlekkasjetest	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 18	Ja Nei
Automatikk kontrolltest	CFPP 01-01, del C punkt: 2.60-2.68	Ja Nei
Bowie og Dick test	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 17.3	Ja Nei
Termometrisk test Liten last	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 16.1	Ja Nei
Hulromstest	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 15.3	Ja Nei
Dampstest	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 22	Ja Nei
Luftdetektor test	NS-EN 285:2006+A2:2009 Kap. 19	Ja Nei
PQ / Funksjonskvalifisering:		
Antall steriliseringsprogrammer	1	
Antall Referanselaster:	2	
Maksimum Referanselast	NS-EN 285:2006+A2:2009 og NS-EN ISO 17665-1:2006 Kap. 9.4	Ja Nei
Minimum Referanselast	NS-EN 285:2006+A2:2009 og NS-EN ISO 17665-1:2006 Kap. 9.4	Ja Nei

PQ - Vaskedekontaminator

Vaskeeffektivitetstest
med referanselast –
testjord

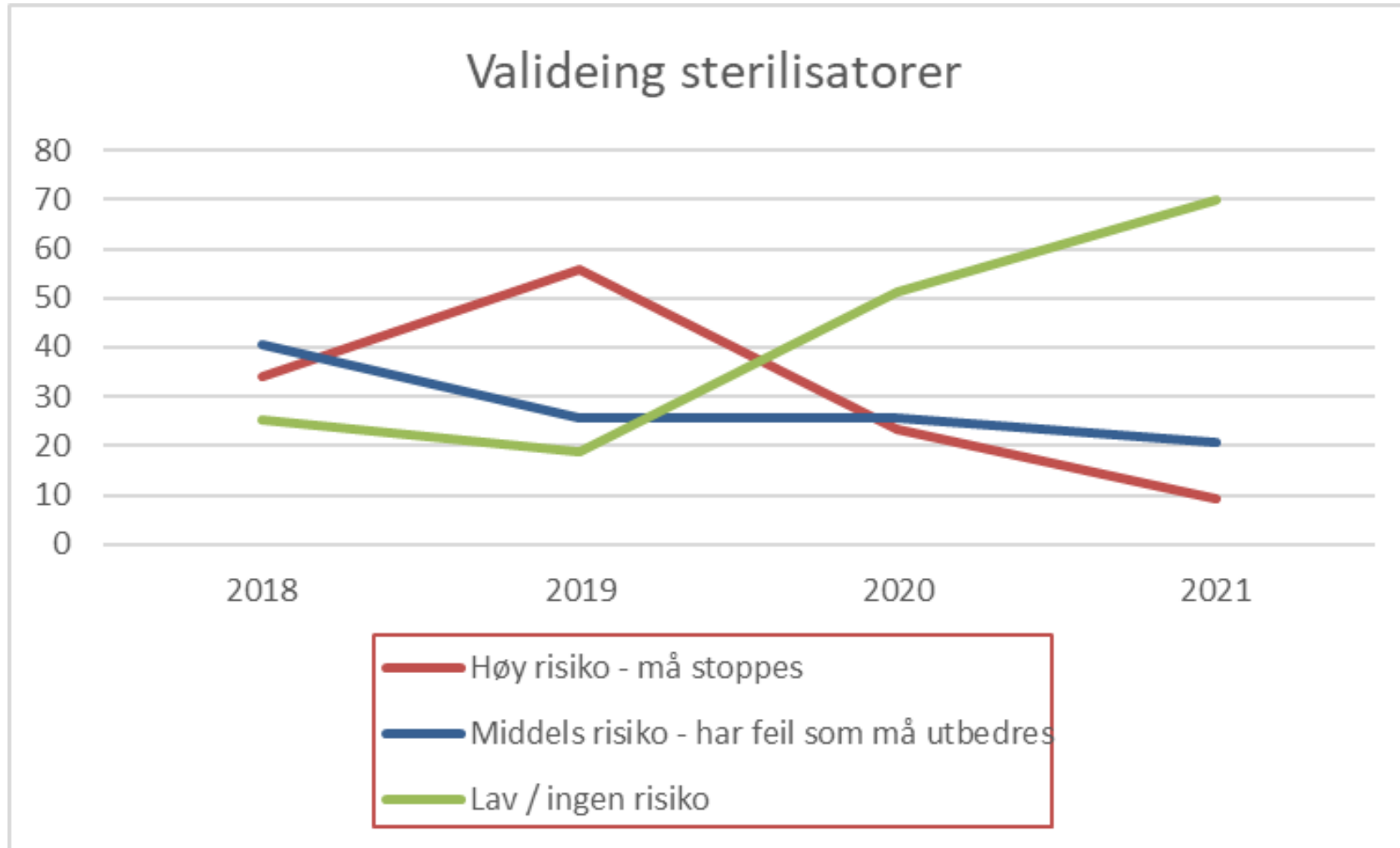

- Gjenspeile produksjon og etterfølges i produksjon

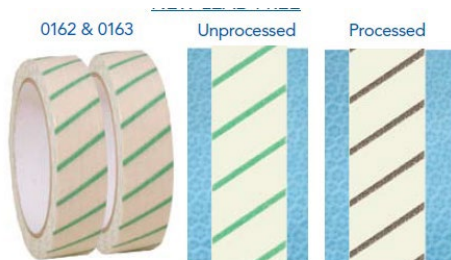
Maksimum og minimum referanselaster

Validering - gjør vi det ?

Sjekkliste for Trygg kirurgi og postoperative sårinfeksjoner

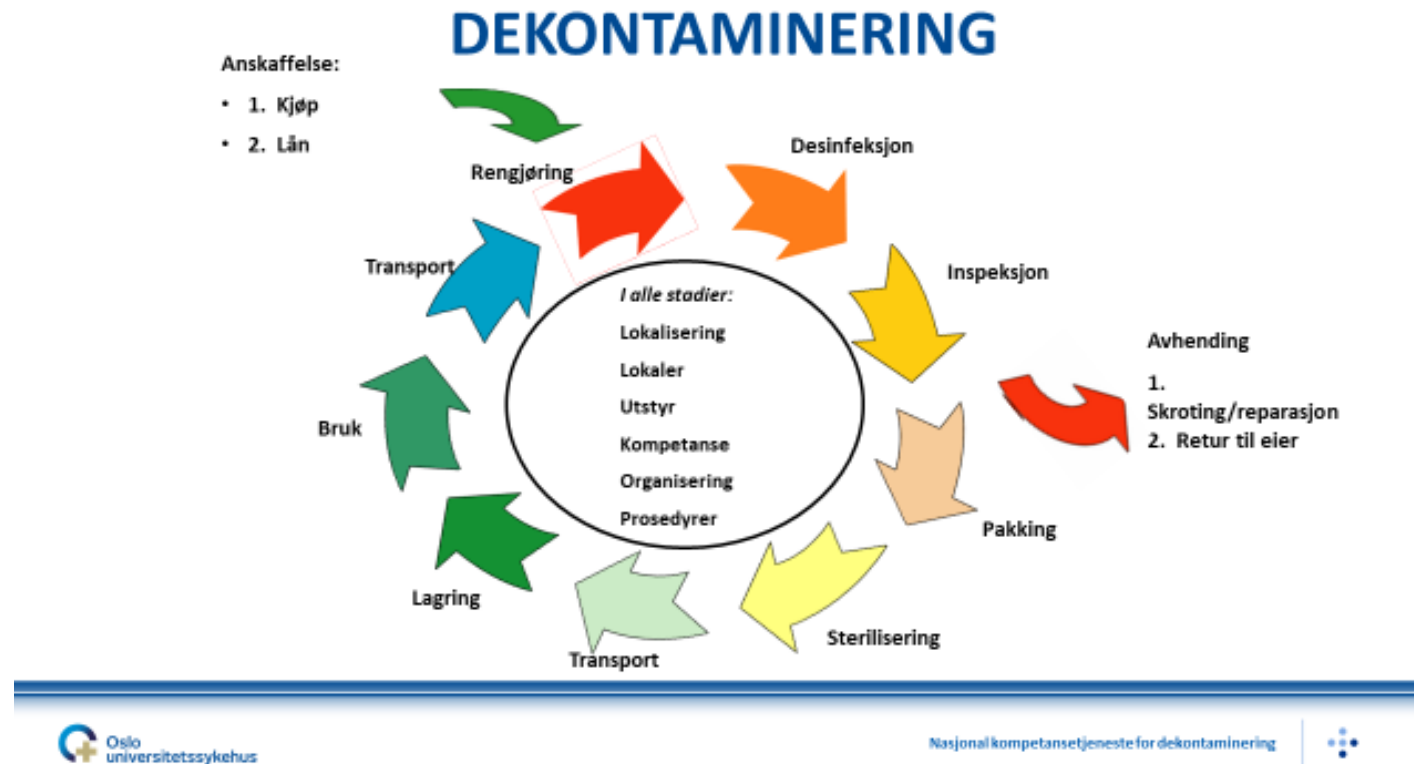
• Hvem er ansvarlig?

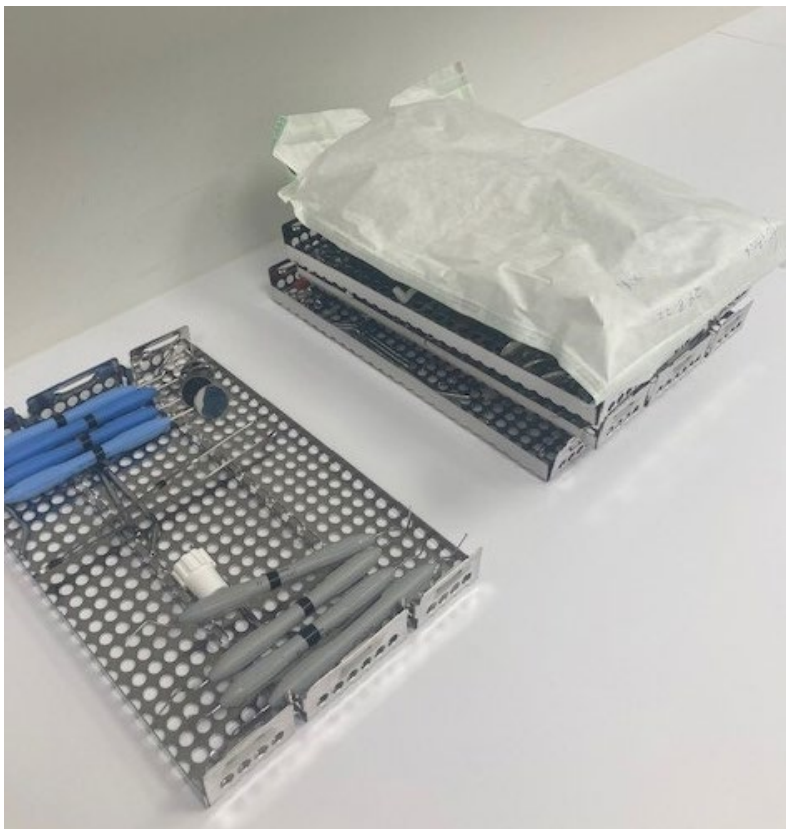
Kilde: David Campbell CBiol MRSB
STERIS Corporation – Dekontamineringsdagen 2019

Forberedelse Før innledning av anestesi	Time-out Før operasjonsstart	Avslutning Før hovedoperatør forlater operasjonsfeltet
<p>Har pasienten bekreftet? ☐ Identitet ☐ Operasjonsfelt ☐ Type inngrep</p> <p>Er operasjonsfeltet merket? ☐ Ja ☐ Ikke aktuelt</p> <p>Er anestesisjekk utført og medikamenter kontrollert? ☐ Ja</p> <p>Kjent allergi? ☐ Ja ☐ Nei</p> <p>Vanskelig luftvei / risiko for aspirasjon? ☐ Ja, og utstyr / assistanse er tilgjengelig ☐ Nei</p> <p>Risiko for >500 ml blodtap? (>7 ml / kg hos barn) ☐ Ja, og adekvat intravenøs tilgang og væske er tilgjengelig ☐ Nei</p> <p>Preoperativ hårklipp korrekt utført? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Ikke aktuelt</p> <p>Har pasienten metall i kroppen (skruer, plater, piercing osv) ☐ Ja ☐ Nei ☐ Ikke aktuelt</p> <p>Er temperatur målt? ☐ Ja ☐ Nei</p> <p>Risiko for hypotermi? ☐ Ja, og tiltak er planlagt eller iverksatt ☐ Nei</p> <p>Er nødvendig billedinformasjon /pasientinformasjon</p>	<p>Alle i teamet presenterer for hverandre med navn og funksjon. Kryss av punktene etter hvert som de er gjennomgått i teamet.</p> <p>Kirurg, operasjonssykepleier, anestesilege og anestesisykepleier bekrefter muntlig: ☐ Hva er pasientens navn? ☐ Hva er planlagt prosedyre, operasjonsfelt og -side? ☐ Er pasienten i rett leie?</p> <p>Gjennomgang av potensielt risikofylte hendelser Kirurg: ☐ Hva er forventet blodtap? ☐ Er det noen risikofaktorer teamet bør kjenne til? ☐ Er det behov for spesielt utstyr eller ekstra undersøkelser? ☐ Hva er forventet varighet av operasjonen?</p> <p>Anestesilege og/ eller anestesisykepleier: ☐ Hva er pasientens ASA-klassifikasjon? ☐ Er det særlige risikofaktorer ved anestesen som teamet bør kjenne til?</p> <p>Operasjonssykepleier: ☐ Er steriliteten på instrumentene bekreftet (inkludert indikatorer)? ☐ Er det utfordringer knyttet til bruken av utstyret?</p> <p>Infeksjonsforebyggende tiltak Er antibiotikaproylakske gitt i henhold til prosedyrer for operasjonen som skal gjennomføres? Særlig mht tidspunkt. ☐ Ja ☐ Ikke aktuelt ☐ Nei Er temperatur målt? ☐ Ja ☐ Nei Er tiltak for å forebygge hypotermi iverksatt? ☐ Ja ☐ Ikke aktuelt</p>	<p>Teamet gjennomgår muntlig: ☐ Hvilke inngrep er gjennomført?</p> <p>☐ Stemmer antall instrumenter, kompresser/duker, nåler og utstyr for øvrig? ☐ Er prøvematerialet riktig, antall, merking og medium? (inklusive pasientens identitet)</p> <p>☐ Er temperatur målt?</p> <p>☐ Har det vært problemer med utstyret som det skal varsles om? ☐ Ikke aktuelt ☐ Ja: _____</p> <p>☐ Hva er viktig for postoperativ behandling av denne pasienten?</p> <hr/> <p>Lokale tillegg /spesielle tillegg for enheten:</p>

Brukerkontroll av dekontamineringsprosessen

Brukerkontroller skal angi at de kritiske parameterne har vært tilstede

Brukerkontroll av dekontamineringsprosessen er en viktig del av det totale kvalitetssystemet som skal:

- Avdekke avvik
- Sikre at frigitt gods er trygt å bruke

pixabay

Syv pasienter kan bli blinde etter operasjon på privatklinikk

Sju pasienter er sykehusinnlagt med infeksjon etter en øyeoperasjon på en privatklinikk i Sandefjord i forrige uke. De risikerer å bli helt eller delvis blinde.

NTB

PUBLISERT 19.11.2024 - 07:45 SIST OPPDATERT 19.11.2024 - 07:48

Frykter pasienter kan bli blinde: – Trist

Syv av elleve pasienter som ble operert for grå stær på en privat klinikk i Sandefjord forrige onsdag, har blitt lagt inn på sykehus.

- ikke er usannsynlig at det er snakk om en bakterieinfeksjon.
- Den andre hypotesen er en toksisk reaksjon i øyet, som en sjelden gang skjer. Det kan komme av alt fra såperester, sterilisering av instrumenter, til silikonlegering i sprøyter.

